

De geschiedenis van de Laanweg

De naam van de huidige *Laanweg* in Amsterdam Noord herinnert aan de polderweg die niet ver daarvandaan parallel aan de kanaaldijk naar het noordoosten liep. Aan die weg – die aanvankelijk *Voorlaan* werd genoemd – werden vanaf 1851 de

eerste huizen en schuren gebouwd voor de boeren en de landarbeiders die de Buiksloterhampolder ontgonnen. Aan het eind van die weg stond – ongeveer op de plek waar nu de voormalige St.Ritakerk staat – het statige *Huis den Ham*. Vanaf 1897 veranderde het agrarische karakter van de *Laanweg*.

Enkele ondernemende Amsterdammers maakten van het onbebouwde stuk dat dicht bij de Willemssluisen en het Tolhuis lag een moderne straat met zelfs een eigen elektriciteitsvoorziening. Het was de eerste elektrisch verlichte straat van Amsterdam.

De eerste huizen waren vrijstaand en werden terecht

aangeduid als villa's. De andere huizen werden in kleine rijtjes gebouwd en hadden meer het karakter van herenhuizen,

etagewoningen met voor de bovenhuizen een vrije opgang. Ze werden niettemin ook als *villa's* aangeduid. Het stadse deel van de *Laanweg* ging meteen over in het agrarische deel. Veel bejaarde bewoners en oud-bewoners van Noord zullen zich

de restanten van de *Laanweg* herinneren, die aan het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw werden gesloopt. Op de Beeldbank van het Stadsarchief zijn de afbeeldingen daarvan te vinden.

In deel 2 en deel 3 van *De Geschiedenis van de Buiksloterham tot 1921* wordt de geschiedenis van de oorspronkelijke *Laanweg* uitvoerig besproken. Kopen van die twee in eigen beheer uitgegeven boeken is mogelijk.

Deel 3: Wonen, werken en vermaak rond de Laanweg

Het derde deel van **De geschiedenis van de buiksloterham tot 1921** vertelt de geschiedenis van de vroegste woningbouw in de Buiksloterham. Aanvankelijk waren er langs de Laanweg vooral boerderijen, schuren en de eenvoudige behuizingen van de boerenknechten. Rond 1900 veranderde dat. Ondernemende Amsterdammers vestigden er enkele bedrijven en bouwden er villa's en een aantal blokken etagewoningen. Het werd de eerste 'straat' van Amsterdam waar 's avonds elektrische verlichting brandde.

In de 'achtertuin' van de Laanweg vond op toen nog braakliggend terrein in 1913 de ENTOS plaats en in 1919 de ELTA. Beide tentoonstellingen (de ene over de scheepvaart, de andere over de luchtvaart) trokken veel publieke belangstelling. Inmiddels was er een begin gemaakt met volkswoningbouw in de Buiksloterham. Ik heb aan de hand van foto's, documenten en herinneringen geprobeerd een beeld te

schetsen van de Buiksloterham en met name van de bewoning van de Laanweg in die periode en wat er in hun directe omgeving plaatsvond.

De **Geschiedenis van de Buiksloterham tot 1921** is gepubliceerd in drie delen die ook los van elkaar te lezen zijn:

1. **Waterland, Buiksloot en de Volewijk**, 268 pagina's, prijs € 19,95
2. **De Buiksloterham ingepolderd**. 222 pagina's, prijs € 19,95
3. **Wonen, werken en vermaak rond de Laanweg**, 267 pagina's, prijs € 19,95

Bekijken (PREVIEW)

De drie delen van *De geschiedenis van de Buiksloterham* zijn vanaf 5 november 2016 uitsluitend te koop bij:

- Boekhandel Over het Water, Van der Pekstraat 59 – overhetwater.nl
- Plantage Boekhandel Van der Plas, Buikslotermeerplein 70 – lezeninnoord.nl
- Stadsboekwinkel, Gebouw De Bazel, Vijzelstraat 32, hal – stadsboekwinkel.nl
- Historisch Centrum Amsterdam Noord, Johan van Hasseltweg 32b – hcan.nl

Per stuk € 19,95 en per set van 3 delen ca. € 50

Deel 2 De Buiksloterham ingepolderd

Het is raar dat er in de Buiksloterham geen straten of pleinen vernoemd zijn naar de pioniers die de polder in het midden van de 19e eeuw droog maakten, er gingen wonen en het land bewerkten. Alleen is er nu nog een Laanweg, maar die herinnert alleen in naam aan de weg waarlangs van het midden van de negentiende eeuw tot na de Eerste Wereldoorlog het bewoonde deel van de Buiksloterham was. Op de plek van de voormalige St. Ritakerk aan het Hagedoornplein stond de grote herenboerderij, waar eerst de familie Beukman (de drooglegger en zijn nakomelingen) woonden. Later woonde daar de familie Reinders Folmer die ook veel voor de polder heeft betekent. En langs de Laanweg woonden de pachters en landarbeiders. Aan het begin van de twintigste eeuw bouwden ondernemende Amsterdammers langs het zuidelijke deel van de Laanweg de eerste villa's en statige huizenblokken.

In deel 2 wordt de inpoldering van de Ham besproken en hoe toen 'grootste landbouwgebied van Nederland' werd gebruikt voor akkerbouw, wie de eerste bewoners waren en waar zij vandaan kwamen. In dit deel wordt ook aandacht besteed aan de Volewijck: de bewoning van dat gebied door Volendammer vissers

en de uitbreiding van het Tolhuis en de Tolhuistuin tot vermaakcentrum voor Amsterdammers.

De **Geschiedenis van de Buiksloterham tot 1921** is gepubliceerd in drie delen die ook los van elkaar te lezen zijn:

1. **Waterland, Buiksloot en de Volewijck**, 268 pagina's, prijs € 19,95
2. **De Buiksloterham ingepolderd**. 222 pagina's, prijs € 19,95
3. **Wonen, werken en vermaak rond de Laanweg**, 267 pagina's, prijs € 19,95

Bekijken (PREVIEW)

De drie delen van *De geschiedenis van de Buiksloterham* zijn vanaf 5 november 2016 uitsluitend te koop bij:

- Boekhandel Over het Water, Van der Pekstraat 59 – overhetwater.nl
- Plantage Boekhandel Van der Plas, Buikslotermeerplein 70 – lezeninnoord.nl
- Stadsboekwinkel, Gebouw De Bazel, Vijzelstraat 32, hal – stadsboekwinkel.nl
- Historisch Centrum Amsterdam Noord, Johan van Hasseltweg 32b – hcan.nl

Per stuk € 19,95 en per set van 3 delen ca. € 50

